

Stangali'nin çizgileri

İvi Stangali: Ressamı Hatırlamak, sadece Stangali'ye değil dönemin İstanbulu'na ve **sanat** çevresine bakmamıza olanak tanıyor.

HAKAN TİMUÇİN

"Kıbrıs konusunda karşılıklı restleşen Türkiye ve Yunanistan'ın sertleşen politik kararlarında sıra Türkiye'ye geldiğinde Türk vatandaşı olmayan Rumların sınırı dışı edileceği duyurulmuştur ve ne yazık ki bu bir blöf değildir."

Yukarıdaki cümle, yakın tarihe dair duyulan tanıdık acıların altında yatan pek çok yaşanmışlığı da özetler nitelikte. Bu cümleyi kuranlar ise Sula Bozıs ve Seza Sinanlar Uslu. Kurulmasının nedeni, yukarıdaki cümleyle beraber yaşamı değişen, hafızalardan silinen bir ressamı topraklarına tekrar hatırlatmak, onu neden ve

hangi koşullarda unuttuğumuzu bize anlatmak. **Kitaplanın** adı da *Ressamı Hatırlamak* zaten. Önce kendilerine hatırlatmış yazarlar İvi Stangali'yi, yaptıkları kitapla da bize hatırlatma derdindeler.

Peki, kimdir İvi Stangali?

COĞRAFYANIN GURBETÇİSİ

İvi Stangali 1964'te, henüz 42 yaşında ve çok üretken olduğu bir dönemde, onu kuşatan aktif bir **sanat** ortamının içindeyken, ait olduğunu hissettiği topraklardan koparıla-

rak, Türkiye ve Yunanistan arasında yaşanan Kıbrıs restleşmeleri sürecinde Yunan olduğu gerekçesiyle sınır dışı edilen, döneminde önemi kabul görmüş ressamlarımızdan. Kendini ait hissettiği, ata mezarlarının olduğu topraklara, İstanbul'a elbet bir gün döneceği hayaliyle anadilini konuşan Atinalılar arasında gurbeti olanca ağırlığıyla yaşamış, zamanla umutlarını da üretkenliğini de yitirip yetmiş yedi yaşında bu dünyadan göçüp gitmiştir.

Stangali gibi daha pek çok Rum evlerini, işlerini, dostlarını, komşularını, ata mezarlarını, her şeylerini bırakarak sadece bir küçük valiz ve çok az bir para ile ülkeden ayrılmak zorunda kalacaktır. Oysa hayatı boyunca kendini Rum ya da Türk olarak değil sadece bir ressam olarak tanımlayan biri Stangali. **Kitap** da bu nedenle tıpkı Stangali'nin kendini tanımlamayı seçtiği yönüne odaklanarak kendisini anlatmaya çalışıyor.

Fakat çalışma notları, günlük diyebileceğimiz sayfalar ve mektuplarla birlikte bir ressamın insan yönüyle de portresi çıkıyor ortaya. *Ressamı Hatırlamak*'ın önemli bir bölümünü kaplayan "Katalog", Stangali'nin çizgilerini tanımamıza yardımcı oluyor zaten. Tam da bu nedenle Stangali'yi çevresiyle, dostlarıyla, mektupları ve günlükleriyle tanımak çok daha önemli ve güzel bir hikâyeyle kuşatılmasını sağlıyor okurun.

BİLİNMEYEN YAŞAMÖYKÜSÜ

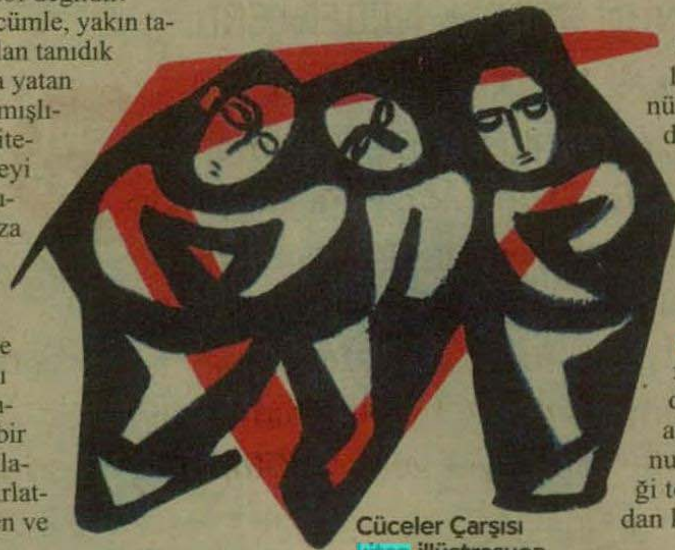
1950'lerin İstanbulu'nda oldukça hareketli ve renkli bir dönemde varlık göstermiş Stangali. Fakat şöyle bir sorun var kendisiyle ilgili. Bu yıllardan çok sayıda dostu olmasına karşın yaşamöyküsü neredeyse hiç dillendirilmemiş. *Ressamı Hatırlamak*, Stangali'nin hem kendisini hem de dostlarını, çevresini tanımak için de önemli bir kaynak. Bu bağlamda sadece Stangali'ye değil dönemin İstanbulu'na ve **sanat** çevresine de bakıyoruz.

Kitabı yayıma hazırlayan Sula Bozıs ve Seza Sinanlar Uslu ise şöyle diyor:

"Onu kaybolduğu yerden alıp, vatanı olarak gördüğü yere, sahip olduğu en önemli kimliği ressamlığıyla, ait olduğu zamana, hak ettiği şekilde yeniden yerleştirmek istedik."

Ressamı bize tekrar hatırlattıkları için her iki isme de teşekkür borcumuz var. ■

İvi Stangali - Ressamı Hatırlamak / Hazırlayanlar: Sula Bozıs, Seza Sinanlar Uslu / Yapı Kredi Yayınları / 164 s. / 2019

Cüceler Çarşısı
Kitap illüstrasyon